

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: Ing. Z. N.
 X

proti

žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje,
 se sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 2. 12. 2019, č. j. JMK 168620/2019, sp. zn. S-JMK 19147/2019/OD/Sz,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včasné podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Znojmo, Odboru dopravy (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 9. 1. 2019, č. j. MUZN 3549/2019, sp. zn. 248/2018/Dlou (dále též „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bod 2. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „silniční zákon“), kterého se z nedbalosti dopustil tím, že dne 16. 12. 2017 v 13:32 hod. na silnici č. I/53, v úseku mezi křižovatkou obce Oleksovice a křižovatkou obce Mackovice, jako řidič osobního motorového vozidla zn. Mercedes Benz, X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec, neboť silničním radarovým rychloměrem RAMER 10C mu byla naměřena rychlost nejméně 140 km/h. Tímto jednáním porušil ustanovení § 18 odst. 3 silničního zákona.
3. Za spáchání přestupku byla žalobci podle ustanovení § 125c odst. 5 písm. d) a § 125c odst. 6 písm. b) silničního zákona uložena pokuta ve výši 5 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Současně byla žalobci podle ustanovení § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o odpovědnosti za přestupky“), a v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb. uložena povinnost nahradit náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 1 000 Kč.

II. Žaloba

4. Žalobce je přesvědčen, že jednal v krajní nouzi, aby zabránil případnému střetu s vozidly, které mohly jet v protisměru. Vozidla před žalobcem jela při zahájení předjížděcího manévru nízkou rychlostí a nebylo pochyb, že předjížděcí manévr bude bezpečně dokončen, aniž by žalobce musel výrazně zvýšit rychlost. V průběhu předjíždění však jedno z předjížděných vozidel začalo zrychlovat, žalobce tedy neměl jinou možnost než výrazně zvýšit rychlost vlastního vozidla, aby bylo zabráněno případné kolizi s protijedoucím vozidlem za horizontem stoupání. Z tohoto důvodu nelze jednání žalobce hodnotit jako přestupek, ale jako jediné možné řešení, které zajistilo, aby nedošlo ke kolizi a s tím souvisejícími škodami na majetku a zdraví.
5. Nelze akceptovat formulaci žalovaného, že nebylo dáno přímo hrozící nebezpečí, neboť minimálně byl přímo ohrožen na zdraví a možná i na životě sám žalobce, když byl ostatními účastníky silničního provozu donucen zvýšit rychlost svého vozidla výrazně nad povolenou rychlost. Za to by měl nést odpovědnost ne žalobce, ale řidič, který mu znemožnil bezpečné předjetí.
6. Policisté ve svědecké výpovědi nesprávně vyhodnotili dopravní situaci, zabývali se pouze přístrojem na měření rychlosti, ale nevzali v úvahu celkový průběh předjížděcího manévru a nesprávné chování řidiče předjížděného vozidla, který danou situaci vyvolal. Žalobce dále nemůže uvést řidiče předjížděného vozidla jako svědka, neboť při věnování se řízení vozidla nebyl žalobce schopen rozpoznat evidenční značky ostatních vozidel, a tím mu bylo znemožněno předložení tohoto důkazu.
7. Z uvedeného důvodu žalobce navrhl, aby krajský soud zrušil napadené rozhodnutí v celém jeho rozsahu.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření s podanou žalobou nesouhlasil.

9. Žalobní námitky směřují do charakteru přestupkového jednání žalobce, který má za to, že jednal v krajní nouzi. Žalovaný již ve svém rozhodnutí uvedl důvody, pro které se o krajní nouzi jednat nemohlo, nebyla naplněna podmínka subsidiarity ani požadavek na existenci přímo hrozícího nebezpečí.
10. Nebezpečí, které je definováno žalobcem, je dle žalovaného pouze potenciálního charakteru, nikoliv bezprostředně hrozícího. Vzhledem k tomu, že vozidlo policie, jedoucí jako první v koloně, jelo rychlostí 87 km/h, musela i vozidla za ním jet přibližně stejnou rychlostí. Žalobce, předjíždějící tři vozidla jedoucí před sebou, tedy nemohl nabýt dojmu, že všechna tato vozidla předjede rychlostí nižší než 90 km/h a že bude jeho předjížděcí manévr bez nebezpečí dokončen, nadto byl-li si vědom, že se blíží k horizontu kopce. Žalobce v takovém případě neměl předjíždění ani započínat, a započal-li jej, pak sám vytvořil nebezpečnou situaci, kterou nyní označuje za krajní nouzi.
11. Pokud žalobce tvrdí, že byl při předjíždění jiným řidičem donucen zrychlit až na rychlost 140 km/h, neboť nebylo možné zařadit se za něj, a označuje řidiče předjížděného vozidla za viníka celé situace, uvádí žalovaný, že předjížděný řidič nevyvolal předjížděcí manévr žalobce a naopak tento manévr byl aktem nezodpovědného chování žalobce v silničním provozu.
12. Podle žalovaného žalobce neměl důvod předjíždět vozidla, která jela přibližně dovolenou rychlostí, nadto v kopci před horizontem. Žalobce si musel být vědom, že překročí nejvyšší dovolenou rychlost, sám se podílel na vzniku nebezpečné situace v provozu, a proto se nemůže dovolávat krajní nouze.
13. Žalovaný proto navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.)
a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
15. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
16. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
17. Zdejší soud konstatuje, že jedinou specifikovanou žalobní námitkou a tedy jediným specifikovaným předmětem žaloby je otázka, zda žalobce při překročení nejvyšší dovolené rychlosti při předjíždění jednal v krajní nouzi.
18. Krajský soud vzal za prokázané, že žalobce při předjížděcím manévru výše označeného dne a na výše označeném místě zvýšil rychlost svého vozidla nad zákonem nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec, tedy nad 90 km/h, přičemž dosáhl rychlosti nejméně 140 km/h. Skutečnost, že překročil nejvyšší dovolenou rychlost, přitom žalobce

v žalobě nerozporoval. Žalobce rovněž v žalobě nezpochybňoval ani způsob měření, přičemž důkaz o rychlosti žalobce byl pořízen radarem RAMER 10C, který splňoval všechny zákonné požadavky a současně byl použit po dobu platnosti provedeného ověření, a policisté byli seznámeni a oprávněni obsluhovat dané měřicí zařízení. Na pořízeném snímku je vozidlo žalobce viditelně zachyceno, aniž by bylo zaměnitelné s jiným vozidlem či objektem. O okolnostech spáchání přestupku, tj. zejména jak významně žalobce překročil rychlost a že měření probíhalo standardně, svědčí především výstup z měřiče rychlosti – záznam o přestupku, zachycující vozidlo žalobce na fotografii s čitelnou registrační značkou a dalšími souvisejícími údaji (naměřená rychlost, směr, místo aj.). Dalšími důkazy potom bylo oznámení přestupku ze dne 19. 12. 2017, úřední záznam ze dne 19. 12. 2017, úřední záznam z místa spáchání přestupku ze dne 16. 12. 2017, ověřovací list radaru a certifikát o školení policistů o používání a obsluze měřicího radaru, přičemž úřední záznamy ve spojení s fotodokumentací činí skutkovou situaci naprosto jasnou. Správní orgán I. stupně rovněž přistoupil k výsledku svědků – policistů Policie ČR, kteří žalobce zastavili po změření rychlosti. Krajský soud proto konstatuje, že je zřejmé, že správní orgány zjistily skutkový stav věci, o němž neměly žádné důvodné pochybnosti, a prokázaly, že se žalobce dopustil daného přestupku.

19. Co se týče posouzení, zda žalobce jednal při překročení nejvyšší dovolené rychlosti v krajní nouzi, uvádí krajský soud následující.
20. Podle ustanovení § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky *čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.* (odst. 1) *Nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.* (odst. 2)
21. Žalobní námitka směřovala konkrétně k tomu, že žalobce v momentě svého předjížděcího manévru neměl jinou možnost, než zvýšit rychlost svého vozidla nad nejvyšší dovolenou rychlost, a zařadit se před předjížděná vozidla, neboť případně hrozila kolize s vozidlem, které mohlo jet v protisměru. Rychlost žalobce zvýšil z toho důvodu, že jedno z předjížděných vozidel zvýšilo výrazně svoji rychlost v průběhu předjížděcího manévru žalobce, a žalobce neměl jinou možnost, jak dokončit předjížděcí manévr, než se dopustit přestupkového jednání, aby ochránil majetek, zdraví a život nejen svůj, ale případně i posádky ve vozidle, které mohlo jet v protisměru – nicméně, jak sám žalobce připustil, v daném okamžiku v protisměru žádné vozidlo nejelo.
22. Je nutno dále konstatovat, že uvedená situace, jak ji popisuje žalobce, neodpovídá tomu, jakým způsobem byla popsána zasahujícími policisty. Policista M. K. vypověděl, že řídil policejní vozidlo v civilním provedení a jeli s kolegou P. první v koloně vozidel rychlostí cca 90 km/h, za nimi byla dvě až tři vozidla, která jela přibližně stejnou rychlostí. Policista K. si náhle všiml, že celou kolonu předjíždí osobní vozidlo, kterému trvale zapnutý radarový rychloměr naměřil rychlost 145 km/h. Následně zapnul modrá výstražná světla a červený nápis „Stop policie“, kolega P. vypnul radar a vozidlo žalobce dojeli. Policista L. P. shodně vypověděl, že jeli jako první vozidlo v koloně, když si jako spolujezdec všiml, že je předjíždí velmi vysokou rychlostí červené osobní vozidlo. Radar změřil rychlost a po změření jej policista P. vypnul. Následně kolega K.

zapnul modrá výstražná světla a červený nápis „Stop policie“, a žalobce vozidlo po chvíli zastavil.

23. K tomu soud uvádí, že souladnou výpověď zasahujících policistů je nutno považovat důležitý důkaz týkající se průběhu přestupkového jednání, když policistu lze považovat za nestranného svědka, není-li žádným způsobem motivován, ať již negativně či pozitivně, aby jeho svědectví vedlo k určitému výsledku řízení, v němž má podat svědectví. V projednávané věci nebyl zjištěn ani žádný motiv, proč by zasahující policisté měli mít zájem na stíhání žalobce, než prostý výkon jejich služby. Z materiálů založených ve správním spise není patrná ani žádná nepřiměřená míra horlivosti (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011, č. j. 7 As 83/2010 – 63).
24. Jelikož z výpovědí policistů nikterak nevyplývá, že by některá z předjížděných vozidel v koloně v průběhu předjížděcího manévru žalobce jakkoli zvyšovala rychlost a rovněž ze záznamu radarového měření jednoznačně vyplývá, že policejní vozidlo jelo v momentu měření rychlostí 87 km/h, je nutno odmítnout argumentaci žalobce, že zvýšil rychlost svého vozidla z důvodu vytvoření nebezpečné situace některým z předjížděných vozidel. Na základě toho lze totiž odvodit, že i ostatní vozidla jedoucí v koloně za policejním vozidlem jela obdobnou rychlostí, a nemůže tak být pravdivé tvrzení žalobce, že jím předjížděná vozidla jela nízkou rychlostí.
25. Co se týče vzniku krajní nouze, je možné odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 As 234/2016 – 27, podle kterého *„pro vznik stavu krajní nouze je třeba skutečné, reálné nebezpečí, které přímo hrozí nebo trvá v čase i prostoru, nikoliv jen v představě osoby, která jej odvrací. Pokud nebezpečí není reálné, neexistuje ani ohrožení zákonem chráněných zájmů, nejde o čin spáchaný při odvracení nebezpečí a nevzniká právo jednat v krajní nouzi.“* V nyní posuzovaném případě však nebezpečí bylo pouze teoretické, neboť v protisměru v danou chvíli žádné vozidlo nejelo. Žalobce tak měl možnost zvážit svůj předjížděcí manévr, pokud v jeho průběhu zjistil, že jej nelze dokončit bez překročení nejvyšší povolené rychlosti, neboť akutní nebezpečí, které by bylo třeba odvrátit, v danou chvíli nehrozilo. Pokud žalobce tvrdí, že rychlost svého vozidla zvýšil až poté, co jedno z předjížděných vozidel začalo zrychlovat, je možné se rovněž ztotožnit s názorem žalovaného, že v takové situaci se měl žalobce zařadit zpět do kolony vozidel, a neměl pokračovat v předjížděcím manévru, neboť v té situaci mu muselo být zřejmé, že překročí nejvyšší povolenou rychlost. Soud k tomu dodává, že samozřejmě do určité míry nebezpečná situace byla dána již tím, že se žalobce nacházel v protisměrném pruhu po delší dobu, vzhledem k tomu, že předjížděl minimálně tři vozidla záraz, nicméně jak bude popsáno níže, tuto situaci způsobil sám žalobce.
26. Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na rozsudek ze dne 20. 12. 2018, č. j. 3 As 219/2017 – 50, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„stěžovatel se přestupku dopustil předjížděním v obci, v husté zástavbě, kdy si musel být vědom toho, že překročí nejvyšší povolenou rychlost, tedy sám se podílel na vzniku nebezpečí přímo hrozícího chráněnému zájmu a nemůže se tak dovolávat institutu krajní nouze. V kontextu tohoto skutkovými zjištěními podloženého závěru je třeba odmítnout stěžovatelovo tvrzení o předjíždění a zvýšení rychlosti z důvodu zájmu na zachování bezpečnosti silničního provozu, když uvedeným manévrem ohrožení chráněného zájmu naopak vyvolal.“*

27. Dále podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2021, č. j. 8 As 380/2018 – 39 „Beztrestnost jednání v krajní nouzi představuje výjimku z odpovědnosti. Musí být šetřeno její podstaty a smyslu. Krajní nouze se proto není možné dovolat přinejmenším tehdy, pokud osoba vyvolá nebezpečnou situaci úmyslně. Pakliže jednáající osoba se vznikem nebezpečné situace výslovně počítá a chce ji vyvolat (úmysl přímý), nebo je vznik nebezpečné situace vysoce pravděpodobný a jednáající osoba je smířena s tím, že tato situace nastane, pak není možné, aby se dovolala vyloučení protiprávnosti jednání, jež vedlo k odvrácení nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, z důvodu krajní nouze. Její úmyslné jednání totiž bylo prvotní příčinou toho, že vznikla potřeba nebezpečí odvrátit. Institut krajní nouze je dobrodiním pro toho, kdo se při odvrácení nebezpečí dopustí jinak protiprávního činu. Bylo by proti smyslu a účelu krajní nouze a v rozporu se zásadou, dle které nikdo nemůže těžit ze svého úmyslného protiprávního jednání, aby se vyloučení protiprávnosti jednání mohl dovolávat ten, kdo jednal přinejmenším v nepřímém úmyslu, že nebezpečná situace nastat může. (...) Ke stejnému závěru, že krajní nouze se nemůže dovolávat ten, kdo nebezpečnou situaci úmyslně vyvolá se kloní i aktuální komentářová trestněprávní literatura, která uvádí, že „[n]emůže jít ovšem o krajní nouzi, jestliže daná osoba záměrně vyvolá určité nebezpečí, aby pak mohla při jeho odvrácení zdánlivě beztrestně poškodit zákonem chráněný zájem, tedy vyvolává nebezpečí jen proto, aby se vyhnula trestní odpovědnosti a trestu za jednání, které hodlá uskutečnit [...]“.“ (ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020, s. 497.)“
28. Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že v situaci, kdy žalobce zahajoval předjížděcí manévr, žádná krajní nouze nehrozila. Případná krajní nouze mohla hrozit až poté, co žalobce předjížděcí manévr zahájil a nacházel se po dobu předjíždění v protisměrném pruhu. Uvedenou situaci ale žalobce vyvolal sám, když minimálně špatně odhadl rychlost vozidel jedoucích v koloně před ním, přičemž následně při předjíždění zjistil, že vozidla v koloně nelze předjet maximálně nejvyšší dovolenou rychlostí. Žalobce se tedy nyní nemůže dovolávat institutu krajní nouze a využívat jejího benefitu, když jeho jednání bylo prvotní příčinou toho, že mohla vzniknout potřeba případné nebezpečí odvrátit, a svou neopatrnou jízdou mohl krajní nouzi sám vyvolat.
29. Podstatné je rovněž to, že účastník silničního provozu má nejvyšší dovolenou rychlost dodržovat po celou dobu jízdy, tedy i v případě předjíždění. Žalobce v dané situaci ani neměl důvod předjíždět, když ze záznamu radarového měření jednoznačně vyplývá, že policejní vozidlo jelo rychlostí 87 km/h, tedy pod samou hranici nejvyšší povolené rychlosti mimo obec, a je logické, že vozidla jedoucí za vozidlem policejním musela jet přibližně stejnou rychlostí. Žalobce si tedy musel být vědom toho, že při předjíždění bude muset porušit nejvyšší dovolenou rychlost, neboť předjížděná vozidla musel dojet minimálně stejnou rychlostí, jakou jela předjížděná vozidla.
30. Krajský soud uzavírá, že žalobce v nyní posuzované situaci nejednal v krajní nouzi, neboť svým jednáním nebezpečnou situaci sám vyvolal, resp. by nebezpečná situace byla žalobcem vyvolána, pokud by v protisměru za horizontem jelo vozidlo. Jednak však v protisměru žádné vozidlo v tu chvíli nejelo, proto šlo o nebezpečí pouze teoretické a žádné akutní nebezpečí v danou chvíli odvraceno ani být nemuselo, jednak jel žalobce v protisměrném pruhu z vlastní vůle, neboť se rozhodl předjíždět vozidla, která jela přibližně nejvyšší povolenou rychlostí, a muselo mu být zřejmé, že bude muset překročit nejvyšší povolenou rychlost. Uvedená argumentace žalobce, že jedno z vozidel mělo při předjížděcím manévru zrychlit, se nyní jeví jako účelová v situaci,

kdy si žalobce při zahájení předjíždění musel být vědom, že vozidla jedoucí v koloně rychlostí cca 87 km/h nemůže předjet maximální rychlostí 90 km/h. Není tedy dána okolnost vylučující protiprávnost spáchaného přestupku a správní orgány postupovaly zákonným způsobem, když žalobce uznaly vinným ze spáchaného přestupku.

V. Závěr a náklady řízení

31. Optikou shora učiněného náhledu je proto zřejmé, že postup žalovaného nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek, v odůvodnění rozhodnutí jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z uvedených důkazů. Skutkový stav věci byl tedy zjištěn v souladu s ustanovením § 3 správního řádu. Soud neshledal ve správním řízení žádná procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.
32. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
33. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.
34. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. září 2022

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce